

Vyhodnocení aplikace preparátů EUTRA a LACTISEC pro komplexní péči o zdravotní stav dojníc

Luděk Stádník, Michal Rákos, František Louda

Katedra chovu skotu a mlékařství, AF, ČZU Praha

Cíl experimentu:

Hlavním cílem experimentu je vyhodnotit aplikaci komplexní péči o zdravotní stav mléčné žlázy a končetin s využitím preparátů EUTRA a LACTISEC v období laktace. Zdravotní stav mléčné žlázy je hodnocen veterinárním vyšetřením s doplněním o obsah somatických buněk v mléce sledovaných dojníc. Stav končetin byl hodnocen před pokusem, v jeho průběhu a bude sledován i v dalších fázích laktace.

Materiál:

Do sledování byly zařazeny dvě skupiny plemenic, rozdělené podle věku na podskupiny krav a jalovic. V kontrolní skupině bylo sledováno celkem 29 zvířat, z toho 15 krav a 14 jalovic (následně prvotetek) a v pokusné skupině to bylo 14 krav a 14 jalovic (následně prvotetek), celkem tedy 28 dojníc holštýnského plemene. Průměrná mléčná užitkovost dojníc zařazených do sledování byla před jejich zasušením 13,83 kg u kontrolní skupiny a 15,02 kg mléka u dojníc ze skupiny pokusné. U 60% dojníc z kontrolní skupiny a u 78,57% dojníc pokusné skupiny proběhla na minulé laktaci zánět mléčné žlázy. Z hlediska zdravotního stavu mléčné žlázy byla u 33,33% (Staph.aureus, Esch.Coli) dojníc kontrolní skupiny při zasušení zjištěna přítomnost bakteriální infekce. V pokusné skupině to bylo dokonce celých 50% dojníc (Staph.aureus, Strept.uberis, Corynebacterium). Tělesná kondice dojníc byla při zasušení v průměru v kontrolní skupině 3,10 a ve skupině pokusné 3,32 stupně.

Metodika:

U všech dojníc byl posouzen na konci laktace zdravotní stav mléčné žlázy a končetin. Současně byl odebrán vzorek mléka na bakteriologický rozbor. Pokusná skupina byla v průběhu přípravného období na porod ustájena v boxovém ustájení a na hluboké podestýlce ošetřované preparátem Lactisec. Aplikace Lactisecu probíhala 3x týdně v množství 200 g na kus rozsypáním na plochu lehacího boxu či hluboké podestýlky. Po otelení byla mléčná žláza těchto dojníc ošetřována při dojení (2x-3x denně podle mléčné užitkovosti) sterilizující mastí Eutra Tetina. V případě potřeby (nástup mastitidy, mastitida) byla dále jejich mléčná žláza ošetřována preparátem EUTRA BALSAM. U dojníc kontrolní skupiny nebylo žádné z těchto ošetření uskutečněno.

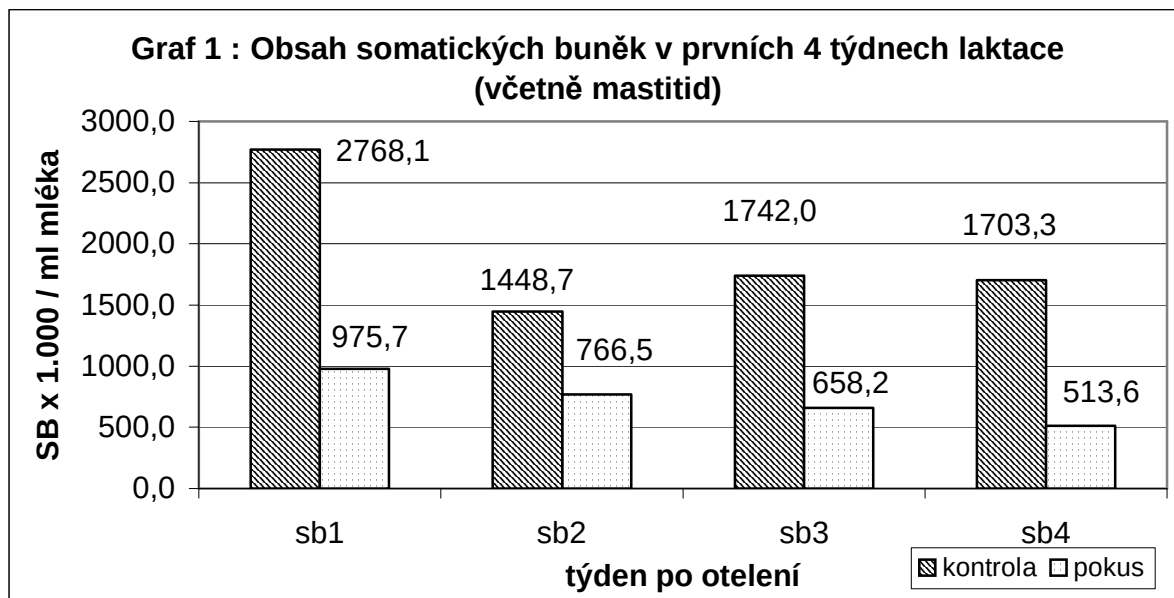
Po otelení byl u všech dojnic proveden bakteriologický rozbor mléka (1x), pravidelně v intervalu 1 týdne byl stanovován počet somatických buněk v mléce po dobu 4 týdnů, sledována a hodnocena frekvence mastitid, metabolických poruch apod. V průběhu sledování byly zaznamenávány i další pomocné ukazatele (zdravotní stav v předchozích laktacích, tělesná kondice, mléčná užitkovost atd.).

Výsledky:

Pro srovnání obou hodnocených skupin uvádíme i další charakteristiky kromě přímo sledovaného počtu somatických buněk, výskytu mastitid či problémů s končetinami. Obě sledované skupiny dojnic strávily v průměru v prostoru porodny stejně dlouhou dobu. U krav kontrolní skupiny činila 23 a u pokusné skupiny 24 dnů. Průměrná denní mléčná produkce byla po otelení při přesunu do produkční stáje u **kontrolní skupiny 23,15 kg mléka a u dojnic skupiny pokusné 29,93 kg mléka**. Tělesná kondice dojnic při otelení byla v kontrolní skupině na úrovni 3,07 a v pokusné skupině 2,95 stupně. Uvedený rozdíl a pokles tělesné kondice odpovídá úrovni mléčné užitkovosti. Mezi 1. a 7. dnem po otelení byly odebírány bakteriologické vzorky mléka, v průměru 6. den po otelení u kontrolní skupiny a 4. den u skupiny pokusné. Z těchto rozborů vyplývá, že hladina výskytu bakteriální infekce u pokusné skupiny zůstala stejná jako před zasušením (jiné dojnice, jiné druhy bakterií). Zatímco u dojnic **kontrolní skupiny došlo k výraznému zvýšení výskytu bakteriální infekce mléčné žlázy. Z původních 33,33% před zasušením mělo po otelení 44,83% dojnic detekovanu přítomnost bakterií v mléčné žláze (Strept.uberis, Strept.Dysgalactie, Staph.Aureus)**. To značí, že v průběhu stání na sucho došlo vlivem podmínek neošetřovaného prostředí ke zvýšení podílu infikovaných dojnic kontrolní skupiny o 11,5%. **Úprava prostředí preparátem Lactisec zajistila stejnou úroveň zdravotního stavu mléčné žlázy jako na konci laktace**. Uvedená skutečnost se také projevila vyšší frekvencí mastitidy v průběhu sledovaného prvního měsíce laktace. V kontrolní skupině se mastitidy vyskytla u 35,71% dojnic, zatímco **u pokusné skupiny byla tato frekvence o 10,71% nižší**, tedy 25% dojnic. Přestože se jedná o vysoké %, uvedený rozdíl 10,71% představuje **ekonomicky silný potenciál**.

Následující graf znázorňuje vývoj obsahu somatických buněk v průběhu 4 týdnů po otelení. Je nutné zdůraznit, že hodnoty uvedené v grafu obsahují **i výsledky dojnic s mastitidou**, které jsou uvedeny pro dokreslení výše uvedených skutečností. To znamená, že **celkové hodnoty somatických buněk jsou velice vysoké (mastitidy)** a neodpovídají tržně produkovanému mléku. Z grafu je patrný výrazný rozdíl mezi kontrolní a pokusnou skupinou na úrovni až 1 792 400 SB / ml mléka. Z grafu také vyplývá zvýšení počtu somatických buněk v kontrolní skupině mezi 2. a 4. týdnem

sledování, zatímco u dojnic pokusné skupiny docházelo k postupnému poklesu obsahu somatických buněk. V prvních týdnech laktace se také projevil pozitivní účinek sterilizující EUTRA TETINA masti, která byla u dojnic pokusné skupiny aplikována.

Závěr:

Lze konstatovat, že aplikace systému preventivní péče o zdravotní stav dojnic preparátů **EUTRA a LACTISEC** se projevila pozitivně ve snížení frekvence mastitid a výrazně nižším obsahu somatických buněk v mléce. Sledované preparáty zvyšují úroveň ošetření prostředí a mléčné žlázy, což se projevuje vyšší kvalitou produkce a lepším zdravotním stavem dojnic. Výsledkem je pozitivní přínos pro ekonomiku chovu.